

PASSLÄNGD

60 minuter

GRUPP

Två till tio elever

FREKVENNS

Två pass i veckan i 12 pass, omkring sex veckor

INNEHÅLL

Läsare som lyssnar

SÅ FUNGERAR INSATSEN

Kursen är för elever i åk 4–7 som räknar upp det som händer i sina berättelser. Eleven lär sig berätta så att läsaren är med, i fyra steg: Tänk, Planera, Säg och Skriv. Tabellen visar passets delar.

Läsarna är en yngre elev, som paret intervjuar i pass 2 och läser för i pass 6, och lyssnarna på spökläsningsen i pass 12. Passen med egna minuter står på sidan Mallen, och stödtrappan i lathunden för Texttyper i grupp.

TRE SAKER ATT HÅLLA FAST VID

Nämn läsaren före första ordet. Läsaren avgör vad som ska med.

Lägg åt sidan eller lägg till, för läsarens skull. Säg varför, så att valet hörs och syns.

Kör fast högt. Säg vad du gör då.

Först från dig, sedan från eleven. Det är dem du lyssnar efter.

ARBETSFORM

Gemensamt (hela gruppen, med dig vid tavlan) → läraren visar (du tänker högt, och gruppen gör likadant) → i par (två och två, med var sin text) → gemensamt igen (två elever berättar om ett val)

PASSETS DELAR • VAD DU SÄGER

DEL	DU SÄGER
1 • Läs som läsaren Alla svar på bordet	<i>"Vad vet du nu? Vad undrar du?"</i> <i>"Vilken mening ger läsaren mest?"</i>
2 • Visa och pröva Du tänker högt	<i>"Vad hörde ni mig säga?"</i> <i>"Nu prövar vi samma sak tillsammans."</i>
3 • Tänk och planera	<i>"Vill läsaren vara med om det?"</i> <i>"Vilken lapp lägger ni åt sidan? Varför?"</i>
4 • Säg En läsare ur ett annat par	<i>"Fråga bara det du inte fick veta."</i> <i>"Det du svarade nu ska med i berättelsen."</i>
5 • Skriv En enda fråga	<i>"Skriv det du sa."</i> <i>"Hur känns det? Skriv det."</i>
6 • Läs upp Ett val	<i>"Vilken lapp lade du åt sidan? Varför?"</i> <i>"Vad tar du med dig?"</i>

De tre svarsraderna: Nu vet jag, Här var jag med, Nu undrar jag. På läsbesöket frågar eleven "Vad minns du bäst? Vad undrar du?" På spökläsningsen säger lyssnarna var de var med och vad de undrar.

GRUPPEN • FYRA ELEVER I ÅK 5 BÖRJAR PÅ SPÖKBERÄTTELSEN

På tavlan står en mening ur gruppens berättelse: *"Hunden gömde sig under bordet."* Leo läser den som Juni i förskoleklassen: *"Nu undrar jag varför."*

Läraren läser Krok nummer tretton och visar reglerna och tre lappar för sin plats. Tyra säger: *"Lägg stolarna åt sidan. De vill inte höra om stolar."*

Alma och Idris enas om förrådet bakom gympasalen. Idris pekar på lappen *"Vi byter om till gympan"*: *"Det gör de ju varje vecka."* Leo ur det andra paret frågar: *"Hur känns det när bollarna rullar?"* Alma svarar: *"Det blir kallt i nacken."* Svaret blir en ny lapp.

Läraren frågar Idris över axeln: *"Var är vi?"* Tyra kör fast och säger: *"Jag tittar på tavlan. Vem läser?"* Sedan skriver hon.

DET JAG FÖRBEREDDE Jag skrev tavlans tre rader och en mening ur gruppens berättelse. Jag hade Krok nummer tretton, blädderblocket med reglerna och tre lappar för min egen plats. På bordet låg lappar, bladet Planen, kortet och mapparna med svaren från läsbesöket. Jag lyssnade särskilt på Idris och Tyra.

KLAR TIDIGT Eleven läser sin början som läsaren, med kortet, och skriver in det läsaren saknar.

60 MINUTER, MINUT FÖR MINUT

TID	VAD HÄNDER
Före	Förberedelse Skriv tavlans tre rader och dagens mening. Lägg fram lappar, bladet Planen, kortet och mapparna.
0–5	1 • Läs som läsaren En elev läser meningen som läsaren. Alla skriver en ny mening, och ni lägger dem bredvid varandra.
5–15	2 • Visa och pröva Läs Krok nummer tretton högt. Visa de tre reglerna och din plan. Gruppen lägger en lapp åt sidan.
15–27	3 • Tänk och planera Eleven skriver vad hen tar med sig. Paren enas om en plats och skriver lappar. Var och en pekar på en lapp att lägga åt sidan.
27–33	4 • Säg Två par sätter sig ihop. Skribenten berättar för en läsare ur det andra paret, och svaret blir en ny lapp. Läsaren säger sin egen första mening. Blir ett par över, är du läsaren.
33–57	5 • Skriv Var och en skriver början. Du läser över axeln och ställer en enda fråga. Rätta inte nu.
57–60	6 • Läs upp Paren säger vad de ska ta reda på vid platsen.

PASS 4 OCH PASS 6 TILL 9 FÖLJER PASSET I SEX DELAR

PASS 1 TILL 5

Pass och minuter	Det ni gör
PASS 1 0–20 min	”Vad gör en berättelse bra?” Den korta berättelsen: tio minuter utan stöd.
20–32 min	Två texter om samma boll. ”I vilken är du med?”
32–60 min	Berätta mera! med tärningarna. Paren övar på intervjun. Läs upp.
PASS 2 0–20 min	Läs som läsaren. Intervjun med de yngre eleverna.
20–35 min	Berättelsen till Vera. Var får hon svar på varje fråga?
35–60 min	Dina tre svarsrader. Eleven svarar under ett streck och skriver sitt mål.
PASS 3 0–20 min	Läs som läsaren. Du visar hur du tänker, planerar, berättar och börjar skriva.
20–60 min	Paren planerar och berättar. Alla skriver början. Två sätt vid 52.
PASS 4 0–60 min	Starterna. Du skriver vidare, kör fast. Säg 19–25, Skriv 25–57, halvvägs vid 41.
PASS 5 0–23 min	Två sätt i era texter. ”Jag skriver, ni tänker.” Du skriver gruppens början.
23–60 min	Var och en skriver fortsättningen. Gruppen väljer en. Räkna berättelsen i en stapel.

PASS 6 TILL 12

Pass och minuter	Det ni gör
PASS 6 0–45 min	Två texter om Sara. Säg 18–23, Skriv 23–45.
45–60 min	Läsbesöket: de yngre eleverna lyssnar.
PASS 8 0–60 min	Två texter, vecka 4. Säg 19–25, Skriv 25–57. Läsaren från 48.
PASS 9 0–60 min	Två sätt i era texter. Planen som lista. Säg 26–32, Skriv 32–57, starterna vid 44.
PASS 10 0–38 min	Läs som läsaren. Eleven skriver klart. Läsaren halvvägs vid 20.
38–60 min	Kamraten är läsare. Reglerna och listan. Läs högt. Inbjudan.
PASS 11 0–20 min	Den korta berättelsen igen. Före och efter.
20–60 min	Krok nummer tretton. Uppgifterna. Eleven bygger ut ett ställe. Öva på att läsa högt.
PASS 12 0–10 min	Bygg läsplatsen under lakanet.
10–60 min	Spökläsningen till minut 45. Du skriver lyssnarnas svar. Mitt mål.

SPÖKBERÄTTELSENS REGLER 1

En plats som alla känner

Lyssnarna har gått där, och eleven får gå dit själv på en rast och lyssna

SPÖKBERÄTTELSENS REGLER 2

Ingen pekas ut

Ingen som finns på riktigt är den läskiga eller råkar illa ut, och platsen är ingens hem eller arbetsrum

SPÖKBERÄTTELSENS REGLER 3

Det går bra till slut

Den som berättelsen handlar om klarar sig

VAR MATERIALET FINNS

Veckans sida. Dagens mening, det du visar och det du ska lägga märke till står i metoden, under Till läraren: veckorna. Greppen står under Till läraren: återkopplingen, och veckans texter direkt efter veckans sida.

Kortet och bladen. Kortet, bladet Intervjun, bladet En gång när och de andra bladen står under Kursens material. Arket Lapparna, bladet Planen och diagrammet står i planeringsmallarna.

Det som gäller alla kurser. Hur du tänker högt, vad du gör när en elev fastnar och hur du hjälper den som har svårt att få ned texten står i Texttyper i grupp.

PÅ BORDET NÄR PASSET BÖRJAR

Lappar ur arket Lapparna, och pennor	Bladet Planen och kortet Läsarens frågor
Bladet Intervjun, till och med pass 6	Mapparna med Mina texter och Mitt mål
Veckans text, som läggs undan när eleverna skriver	På tavlan: Vem läser? Vad vill vi? När får vi svar?

CHECKLISTA INFÖR KURSEN

- ☐ Be först en lärare i en yngre klass om intervjun och läsbesöket, och ge hen bladet Till läraren i den yngre klassen.
- ☐ Välj eleverna, bestäm deras skrivstöd och sätt ihop paren.
- ☐ Skriv ut En gång när, Intervjun, Två texter och Berättartärningarna till pass 1.
- ☐ Läs Texttyper i grupp, och öva högt på Visningen, vecka 2.
- ☐ Klipp lappar till pass 3.
- ☐ Boka ett mörkt rum som rymmer lyssnarna till pass 12, och dagen då ni samlas igen.

UPPFÖLJNING

Varje pass: Skriv vad två eller tre elever säger, på bladet Det jag hör.

Pass 1 och 11: Eleven skriver en kort berättelse utan stöd.

Pass 6, 8 och 11: Eleven fyller i diagrammet och ser om målet syns.

Efter kursen: Eleven skriver Uppgift 1 efter fyra till sex veckor, och du svarar. Fråga klassläraren om eleven säger vem som läser.